

Den sønderjyske Hærvej

Hærvejen ved Bommerlund.

- oplevet fra Uge Lystfiskeri & Camping

Tekst & foto: Sven Petersen

Den utroligt smukke Gejlå Bro i Bommerlund er fra 1818.

Uge Lystfiskeri & Camping er en af de første campingpladser på dansk jord, man møder, når man ved Frøslev er kommet over grænsen på vej hjem efter en dejlig ferie sydpå. Det er i hvert fald sådan, vi lærte pladsen at kende.

Vi var for et par år siden lige kommet over grænsen og manglede en overnatningsplads. Efter en hektisk dag med uventet, massivt trafikpres op gennem Tyskland var det blevet hen på aftenen. Vi var for trætte til, at vi syntes, det var forsvarligt at køre længere. I campingbogen fandt vi Uge Camping. Sikker i orden til en enkelt overnatning.

Men den helt specielle, afslappede atmosfære på pladsen gjorde, at det blev til mere end blot denne ene nat. Og siden er det blevet til mere end ét besøg. Blandt andet er det blevet til hyggelige gensyn med den sønderjyske del af Hærvejen – eller Oksevejen, som den hedder hernede. Det første, der ved vores første ankomst slog os, er den

imponerende størrelse, de enkelte parceller har - omkring 145 kvm.! Enkelte endda mere. Her er virkelig luft mellem vognene. Vi har absolut ikke noget imod naboer på campingpladsen. Men det er skønt at have god plads, når man skal have rangeret på plads.

Et lystfiskerparadis

Som det fremgår af pladsens navn, spiller lystfiskeri en stor rolle på campingpladsen. Gennem mere end 50 år har der i området været et utal af større og mindre grusgrave. Når der ikke kan indvindes mere sand og grus, er det ikke ualmind-

Tre friske cykelcampister fra Hobro på Hærvejen i Bommerlund Plantage. I baggrunden Bommerlunder-stenen.

ligt, at foretagsomme lodsejere har fundet på at etablere put & take søer. Det var også sådan, campingpladsen i Uge i sin tid startede.

Fiskeriet blev hurtigt meget populært, især blandt (nord)tyske lystfiskere. Mange af dem kom enten i autocamper, med campingvogn eller telt, og der blev opført de nødvendige vel-færdsbygninger til dem.

Med årene udviklede det sig mere og mere til en egentlig campingplads, hvor også dem uden fiskestang kunne trives og slappe af. Egnen har jo meget at byde på, såvel med hensyn til forlystelser for børnefamilierne, som til de historisk interesserede.

I dag er pladsen i alt på godt 30 ha, hvoraf de 10 ha er udlagt til camping (med 180 pladser + 20 hytter), fiskesøerne fylder andre 10 ha, mens resten er landbrug. Der er yderligere en sø på 4 ha, som er lejet.

For godt tre år siden købte Birgitte Føns og Hans Petersen

pladsen, som de driver sammen med noget familie. I højsæsonen giver den 3-stjernede campingplads beskæftigelse til omkring 7 personer. Pladsen er i øvrigt åben hele året.

Under vores seneste besøg i Uge i sommer spurgte jeg Hans Petersen, om der er tale om en prioritering, når lystfiskeriet er det første, der bliver nævnt i pladsens navn. "Overhovedet ikke", er svaret. "Vi har da også overvejet, om vi sku' finde på et helt nyt navn. Men det er nok risikabelt, når nu folk kender os under det gamle navn."

Modernisering og nye aktiviteter

Da Birgitte og Hans overtog pladsen, trængte den til en kraftig renovering. Med stor entusiasme og energi er de gået i gang med en total modernisering af deres plads. Blandt andet er der bygget nye, flotte hytter rundt langs den ene fiskesø. Et kommende projekt er en modernisering af sanitetsbygningerne.

Uge Lystfiskeri & Camping

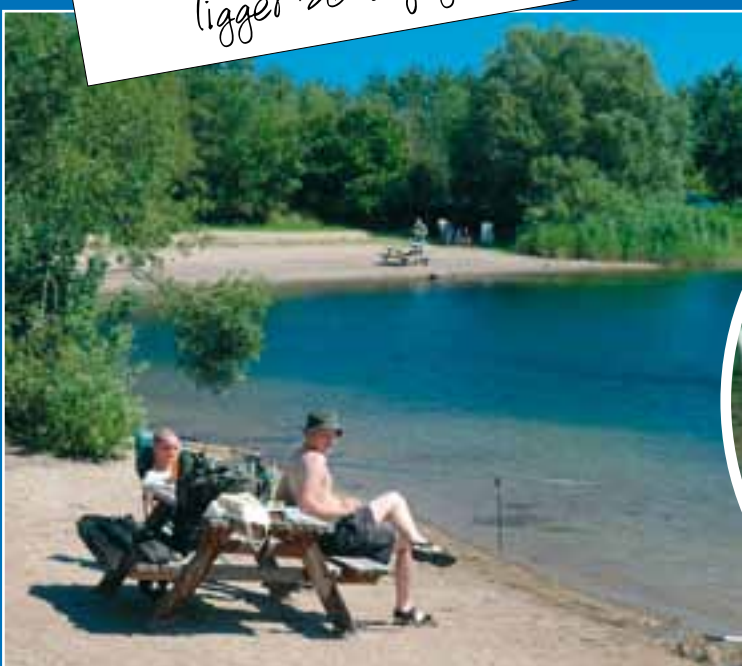
Reception, butik mv. er indrettet i de tidligere landbrugslænger.

Rundt langs den store fiskesø ligger 20 dejlige hytter.

Legepladsen.

Det er meget populært at tage sig "en slapper" ved den store fiskesø.

Campingpladsens geder er sjældent alene.

Ligeledes er det planen, at der skal etableres mere lys langs vejene på pladsen. Jeg kunne så tilføje, at der også gerne må placeres nogle flere vandposte rundt på pladsen - fx en i hvert afsnit. Hvis man nu alligevel skal til at grave kabler ned til belysning.

Som noget helt nyt - og usædvanligt for en campingplads, tror jeg nok, har man taget udlejningsværelser og en festsal med plads til 70 personer i brug. I en fløj af pladsens hovedbygning, som også rummer reception og butik, har man på 1. sal indrettet 10 værelser til udlejning (2 voksne + 2 børn).

I stueetagen er der stort fælleskøkken med grej, som er beregnet til de enkelte værelser. Festsalen er placeret i samme bygning. Disse faciliteter bruges af mange til fx fætter- og kusine sammenkomster.

Mange tilbud til alle aldre

Nu skal man ikke forledes til at tro, at der kun er noget for lystfiskerfolket at tage sig til i Uge. Der er de sædvanlige hoppepuder, store legepladser med blandt andet lang rutsjebane, fodbold- og basketballbane, minigolf osv. Desuden er der en lille fiskesø, som er forbeholdt børn under 12 år.

I enden af den ene fiskesø er et hjørne "hegnet ind" som badesø med lavt vand. Her må der ikke fiskes. Hvor der må fiskes, er søen i øvrigt 12 m dyb. Den anden fiskesø er 14 m dyb. Et godt råd: Lad være med at tage kano, kajak, gummibåd el.lign. med til Uge. Der må ikke sejles med noget som helst på fiskesøerne.

For de dyreinteresserede børn har campingpladsen en fold med kæledyr, kaniner, geder og æsler. Ligeledes har man rideheste til de lidt større børn. Skal der lidt mere til, end pladsen kan byde på, er Uge Camping det perfekte udgangspunkt til egnens mange seværdigheder og forlystelser: Sommerland Syd, Uge Golfbane, Frøslevlejren, Danfoss Universe, Historiecentret på Dybbøl Banke og Mølle - samt ikke mindst Hærvejen.

Over land og over vand

Sådan som man i dag kan opleve resterne af Hærvejen, har den ikke altid set ud. Op gennem århundrederne var der mere tale om et bredt bælte af forskellige spor, som løb mere eller mindre parallelt med vandskellet ned gennem Jylland. Der var altså ingen klart afgrænset vejbane. Ej heller noget fast underlag af sten til at stabilisere vejen, som i regnfulde perioder var næsten ufremkommelig. Gennem landskabet var der kun få afmærkninger, der viste vejforløbet - modsat i dag. Sporene mødtes, når et moseområde, en å eller en bæk skulle krydses. Her kunne der i vandløbene være udlagt store trædesten, så man nogenlunde tørskoet kunne komme over på den anden bred.

Siden hen blev der bygget egentlige broer. De første mange hundrede år var det forholdsvis simple træbroer, men fra omkring 1700 også af kampesten, sådan som det er tilfældet med de tre smukke, sønderjyske Hærvejs-broer over Immervad Å, Gejlå og Bjærndrup Mølleå (Povls Bro).

Man ved fra middelalderlige rejsebeskrivelser og dagbogsop-tegninger, at en dagsrejse ad Hærvejen for 300-400 år siden var på omkring 30 km. Og det var uanset, om man var kørende, ridende eller gående, om man var studedriver, pilgrimsvandrer, handelsmand, naver eller soldat i hæren på vej mod Danevirke for at forsvare Danmarks grænse mod syd.

At datidens køretøjer hverken var særligt komfortable eller driftssikre, gjorde ikke rejselivet til den fornøjelse, det er idag. Tværtimod!

For hver ca. 30-40 km var der derfor langs vejene kroer, hvor man kunne få en bid brød og en dram samt en nats søvn i sikre og trygge rammer. Ved Hærvejskroerne var der tillige græsningsmarker til studene og stalde eller folde til hestene. Disse kroer lå ofte ved knudepunkter, hvor Hærvejen krydsedes af andre veje - eller ved vadesteder eller broer. Sådan som det er tilfældet ved de tre nævnte, sønderjyske broer.

Både ved Immervad Bro og Povls Bro i Sønderjylland ligger kroerne der stadig - selv om de ikke længere fungerer som kro.

Perfekt til et Hærvejsbesøg

Fra Uge Camping er der kun 4-5 km østpå ud til den sønderjyske del af Hærvejen. Her kan man så vælge enten at køre mod syd eller mod nord. Netop her i Sønderjylland kan man opleve meget velbevarede dele af den gamle vej - og ikke mindst de flotte stenbroer.

Kører man sydpå, kommer man efter få km ned til den meget smukke Povls Bro. Denne kampestenbro er bygget 1844 uden

brug af mørtel. Stenene er hugget til, så de sidder i spænd, og mellem dem er der pakket med ler og mos for at hindre frostsprængninger. Færdselstavler fortæller, at man må passere broen med køretøjer på op til 6 tons.

Følger man Hærvejen længere sydpå, kommer man til Bommerlund Plantage. Her er der et meget velbevaret stykke Hærvej samt Gejlå Bro, som er bygget 1818 og Bommerlund-minde-stenen (læs artiklen om Bommerlund-snapsen).

Vælger man i stedet at dreje nordpå, når man har forladt Uge Camping, kører man forbi Urnehoved Tingsted og den nyligt indviede Urnehoved Pilgrimshytte (den ene af ti af slagsen langs Hærvejen). I 2007 blev Hærvejen optaget i det euro-

pæiske pilgrimsvejnet, som går fra Nidaros-domkirken i Trondheim til Santiago de Compostela i Nordspanien. Videre forbi Toldsted og Rødekro til Hærulf-stenen, en smuk granitsten, der blot bærer navnet HAIRULFR, Hærulf. Mon ikke der er tale om et mandsnavn, sammensat af ordene 'hær' og 'ulf'? Måske en kriger, der skulle mindes? I skolen lærte jeg i sin tid, at det var det første skriftlige udsagn på dansk. Et par km nord for Hærulf-stenen ligger Immervad Bro fra 1786, som er bygget op af granitbjælker på op til 4,35 meters længde!

De er flækket ud af den samme, enorme vandreblok. Virkelig imponerende! I dag er den tidligere vandrige å omlagt og

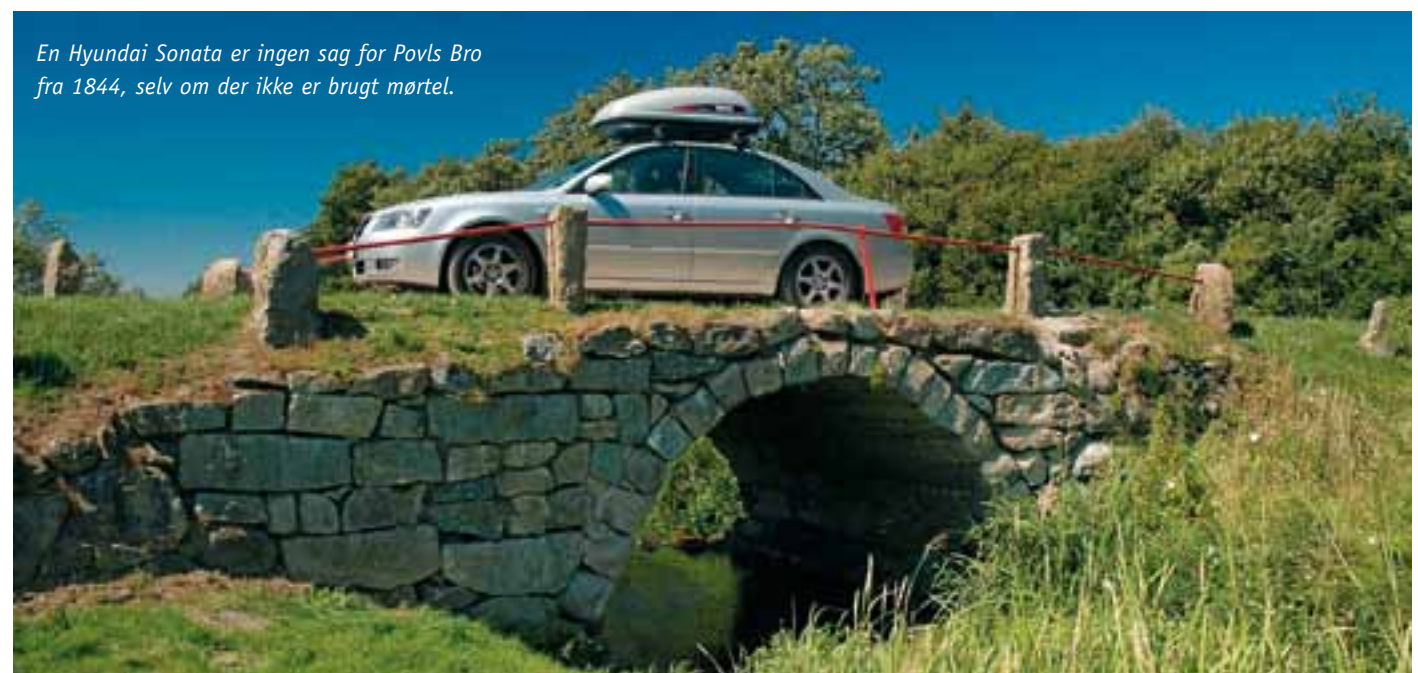
Pilgrimshytten i Urnehoved er bygget af meget gedigne materialer til et hvil.

Uge Lystfiskeri & Camping

Åbenråvej 95, Uge 6360 Tinglev
Tlf.: 7464 4498
www.uge-lystfiskeri.dk uge@mail.dk

GPS:

Uge Lystfiskeri & Camping: 54°57'42" N, 09°17'40" E
Immervad Bro: 55°09'25,25" N, 09°21'01,55" E
Hærulf-stenen: 55°08'24,25" N, 09°20'41,82" E
Urnehoved Tingsted: 54°59'23" N, 09°19.25" E
Povls Bro: 54°57'07,5" N, 09°21'16,6" E
Gejlå Bro: 54°53'34,5" N, 09°21'44,2" E

En Hyundai Sonata er ingen sag for Povls Bro fra 1844, selv om der ikke er brugt mørtel.

afvandet til en lille bæk, som ikke længere løber under broen. Det betyder, at man kan kravle ind under brokonstruktionen og beundre det imponerende stenmesterarbejde på den gamle bro.

Her ved Immervad sluttede vores lille, private Hærvejsekspedition, som vi valgte at foretage med bil – selv om vi nok kunne have klaret det på cykel fra Uge Lystfiskeri & Camping. Fra

campingpladsen til Immervad Bro er der omkring 25 km langs Hærvejen/Oksevejen. Til Gejlå Bro er der ca. 12-13 km.

Vi mødte på turen flere hold entusiastiske cykelturister med fuld oppakning – bl.a. tre friske fyre i deres bedste alder (50-60 år tror jeg). De var fra Hobro og var på vej hjem; de overnattede på primitive lejrladser langs Hærvejen. Camping som det var engang – og stadig er.

UDSALGSBRAG

På 2007 modeller
Spar 20.000,-
eller få en mover OG Isabella Capri LUX.

På 2008 modeller
Spar 10.000,-
eller få en mover eller en Isabella Capri LUX.

SKcaravan Hverdag 10-17 Lørdag 10-14 Søndag 10-16
Blommenslyst

FAABORG CAMPING CENTER TELEMARKE 1 • 5600 FAABORG
Hverdag 9.00-17.00 Lørdag-søndag 10.00-16.00

Hovedvej 1 A - 5491 Blommenslyst - Tlf. 65 96 71 05 - www.skcaravan.dk Tlf. 62 61 71 05 - Fax 62 61 71 25 - www.faaborgcampingcenter.dk

UDSALGSBRAG

På 2007 modeller
Spar 20.000,-
eller få en mover OG Isabella Capri LUX.

På 2008 modeller
Spar 10.000,-
eller få en mover eller en Isabella Capri LUX.

SKcaravan Hverdag 10-17 Lørdag 10-14 Søndag 10-16
Blommenslyst

FAABORG CAMPING CENTER TELEMARKE 1 • 5600 FAABORG
Hverdag 9.00-17.00 Lørdag-søndag 10.00-16.00

Hovedvej 1 A - 5491 Blommenslyst - Tlf. 65 96 71 05 - www.skcaravan.dk Tlf. 62 61 71 05 - Fax 62 61 71 25 - www.faaborgcampingcenter.dk

UDSALGSBRAG

Service sæt
Frit valg for 215,00
NU 159,-

Toiletvæske
Til skyllevand
og affaldstanken
÷25%

Lån op til
100.000,-
uden udbetaling
ved køb af ny
campingvogn

Isabella
Telte demo
÷15%

SKcaravan Hverdag 10-17 Lørdag 10-14 Søndag 10-16
Blommenslyst

FAABORG CAMPING CENTER TELEMARKE 1 • 5600 FAABORG
Hverdag 9.00-17.00 Lørdag-søndag 10.00-16.00

Hovedvej 1 A - 5491 Blommenslyst - Tlf. 65 96 71 05 - www.skcaravan.dk Tlf. 62 61 71 05 - Fax 62 61 71 25 - www.faaborgcampingcenter.dk

UDSALGSBRAG

FENDT Super top kvalitet
2008 modeller

Hobby

Ved køb af Fendt el. Hobby
2008 model, medfølger et
GRATIS
Isabella fortelt

FÅ ET TILBUD PÅ TYSK MOMS
(og spar mange penge)

SKcaravan Hverdag 10-17 Lørdag 10-14 Søndag 10-16
Blommenslyst

Hovedvej 1 A - 5491 Blommenslyst - Tlf. 65 96 71 05 - www.skcaravan.dk

FÅ ET ASSURANDØRBESØG!
- SÅ KVITTERER TREKRONER MED EN GULDVASK TIL Q8

TREKRONER FORSIKRING

DELTAGERKUPON

AFLEVER KUN EN KUPON PR. HUSSTAND

- Ja tak! Jeg vil gerne have en assurandør fra Trekroner til at gennemgå mine forsikringer.
- efter assurandørbesøget kvitterer Trekroner med en guldvask til Q8

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./By: _____

Telefon: _____

Kunde i Trekroner? Ja Nej

Mødet ønsker jeg fordi:

- jeg vil have en bedre dækning/pris på mine forsikringer. Ja Nej

- jeg ikke har fået gennemgået mine forsikringer i 3 år. Ja Nej

Sendes ufrankeret

Modtageren
betaler portoen

TREKRONER FORSIKRING

+++1261+++

1782 KØBENHAVN V

att. pje